

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

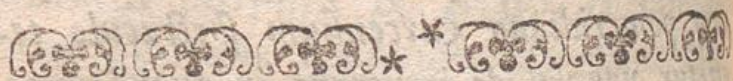
Vanitas Vanitatum Consideratione Seria Evanescens

Bellegambe, François

Insulis, 1681

Consideratio XVI. Dura mundi servitus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51072](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51072)

CONSIDERATIO XVI.

DVRA MVNDI SERVITVS.

I. **T** Radam Ægyptum in manu do-
 minorum crudelium. (a) Ægy-
 ptus, ex communi Patrum interpretatione,
 mundum significat seu dilectores mundi, qui
 traduntur, imò seipsi tradunt & sponte se
 bjiiciunt tyrannis crudelissimis, mundi ten-
 brarum harum rectoribus, atque sevisimis
 fœdissimisq; concupiscentiis, quæ ex mundo
 sunt. Quid non atrox, non crudele sub ejus-
 modi Dominis? Ægypti, mundi, inquam,
 Pharao seu rex immanissimus diabolus est;
 qui & Deus hujus sæculi dicitur. Non
 est hæc mea singularis opinio: est Oecumeni-
 est S. Thomæ, interpretantium illud Apostoli.
 In quibus Deus hujus sæculi excæca-
 vit mentes infidelium. (b) Intelligenti-
 siquidem sublimes isti Doctores, ibi Deum
 hujus sæculi diabolum esse, qui Deus est
 seculariter viventium, non creatione, sed
 suâ perversitate, exemplo, imperio, & sug-

(a) Isai. 19. (b) 2. Cor. 4.

DURA MUNDI SERVITUS. 261

gestione. Et istam quidem interpretationem simplicissimam esse dicit, & approbat Cornelius noster in istum locum, confirmatq³ ex alio loco (c) ejusdem Apostoli monentis, nobis esse colluctationem adversus principes & potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harum, hoc est, dæmones: de quibus S. Hieronymus ibi, omnium Doctorum opinio est, inquit, quòd aër iste plenus sit contrarijs fortitudinibus: de quibus etiam S. Augustinus (d) explicans illum locum ad Ephesios, Ne fortè, inquit, cùm dixisset, mundi; intelligeres, dæmones esse rectores cæli & terræ: mundi dixit, tenebrarum harum: mundi dixit, amatorum mundi: mundi dixit, impiorum & iniquorum: mundi dixit, de quo in Evangelio dicit, Et mundus eum non cognovit. (e) Denique diabolum esse principem hujus mundi, hoc est, mundanorum hominum, qui diabolo suâ pravâ voluntate ac cupiditate se subdunt, & à quo (ut loquitur S. Paulus) (f) captivi tenentur ad ipsius voluntatem; apertè dicit ipsa Veritas, Ioan. 12. v. 31. c. 14. v. 30. & c.

(c) Ephes. 6. (d) in Ps. 54. (e) Ioan. 1. (f) 2. Tim. 2.

262 CONSIDERATIO XVI.

16. v. 11. *Quàm igitur grave, quàm non tolerabile, nisi planè insensatis, jugum mundi, jugum immanissimi Pharaonis! Lassati sumus (agnoscunt tandem duritiam servitutis, & gemunt nunquam quieturi in flammis ipsis, quas servitio suo promeriti sunt, infelicissimi mundi Ægyptii) Lassati sumus in via iniquitatis & perditionis, & ambulavimus vias difficiles. (g) In cophino servierunt, (h) in immunditiis peccatorum, in terrenis operibus & lutosis. O fœdam & horrendam servitutem! Audi de eâ Isidorum Hispalensem Episcopum: (i) Pharaonis similitudo est Zabuli, seu diaboli, qui imposuit jugum gravissimum ex luto & latere operari, id est, terrenis & lutulentis operibus incubare, admixtis paleis, hoc est, levibus & irrationabilibus factis. Luculentius exponit S. Augustinus (k) terrena illa, lutulenta & sordida opera, quæ Rex Ægypti diabolus imperat: Facit discurrere per sæculum, maris ac terræ elementa pro cupiditate turbare, forum pulsare litibus, & pro exiguo terræ cespite propinquos jurgiis fatigare, luxuriâ castitati insidiari, decipere innocentiam; domi quæ*

(g) Sap. 5. (h) Ps. 80. vid. August. ibi.

(i) cap. 3. in Exod. (k) de Temp. Serm. 84.

DURA MUNDI SERVITUS. 263

sunt foeda, foris quæ sunt crudelia, intra conscientiam quæ sunt flagitiosa, committere. Si ergo tales videris esse actus tuos, scito te regi Ægypti militare, id est, non Christi, sed diaboli spiritu agi. Porro servitutum illam graviolem esse Pharaonicam, pulchre ostendit Plautus noster (1) alloquens socios illos suos, filios Iacob seu electionis, quos singulari beneficio Dominus Deus eduxit de terra Ægypti, de domo servitutis: (m) Quoniam, inquit, non ea (seculi servitus) corpus, quod adeo miserum videri solet; sed animum, quod est multo miserius, captivum ac vinctum tenebat. Quin etiam hominem homini servire, non ita turpe est: at turpius, servire vitio & diabolo, quo utroque nihil est foedius; servire etiam mundo, quo nihil est vanius. Quod etiam eo magis apparet ex ipsorum, quæ tam sævus dominatus indixerat, cum ignobilitate, tum insuper molestia & gravitate. Quæ enim nobis quoque alia erat occupatio, quam uti illis, in versando luto, in colligendis paleis, in conficiendis lateribus, sordidis omnino & famularibus ministeriis? Cum enim hono-

(1) De bono Stat. Rel. proem. l. 3. [m] Exod. 20,

264 CONSIDERATIO XVI.

ribus vel divitiis augendis, ut ferè hominum mores ferunt, nostra omnis vita dirigebatur; idque unum nostræ curæ ac labores spectabant; nihil quidem aliud agebamus, quàm quòd die ac nocte terram manibus, terram corde tractabamus: siquidem hæ res omnes terrenæ, & aliud nihil quàm terra. Neque verò durissimi & acerbissimi deerant exactores, ipsæ scilicet cupiditates nostræ, quæ nos assiduè urgerent, stimularent, atque adigerent ad labores duplicandos, ad majora aggredienda, neque ullam nobis omninò quietis partem permetterent. *Prosequitur subinde ostendere immanem Mundi, & qui in mundo dominatur, Satanae furorem in eos, qui se ex illâ miserabili servitute, divino instinctu impulsæ eripere meditantur; felicitatem egressorum de Ægypto, de populo barbaro. (n) Quis tandem servitutis istius fructus, quæ merces? Consumuntur fame, & devorabunt eos aves morsu amarissimo. (o) ubi Glossa interlinearis, aves, id est, demones, leves, instabiles, crudeles. Morsum harum avium rectè exponit Hugo Cardinalis ibi, dicens:*

Morsus

(n) Ps. 113. (o) Deuter. 32.

DURA MUNDI SERVITUS. 265

Morsus diaboli amarus est in peccati
 perpetratoe, amarior in separatione
 animæ, amarissimus erit in corporis
 resumptione. *Diaboli morsum experta erat*
anima illa quæ dicebat: Vigilavit jugum
iniquitatis meæ. Subversum est cor
meum in memetipsâ, quoniam ama-
ritudine plena sum. (p) Circumdedit
 me felle & labore; aggravavit com-
 pedem meum. Replevit me amaritu-
 dinibus, inebriavit me absynthio. (q)
 Mundi enim gloriam sitiens, dum
 multas pro eâ tribulationes reperit,
 amarum est quod bibit: sed quia hoc
 nimis inhianter sumpsit, ejusdem
 amaritudinis malum discernere jam
 præ ebrietate non sufficit. (r) Uva eo-
 rum, uva fellis, & botri amarissimi.
 Fel draconum vinum eorum, & vene-
 num aspidum insanabile. (s) *En cali-*
cem demoniorum; en suvitates Ægypti,
saeculi hujus, de quo qui sunt, bibent illum
& epotabunt usque ad fæces; (t) eter-
nùm bibituri de vino iræ Dei, quod
mixtum est mero in calice iræ ipsius,
& cruciandi igne & sulphure: (u)

M

(p) Thren. 1. (q) Thren. 3. (r) Greg. l. 20. mor. c.
 16. (s) Deuter. 32. (t) Eze. h. 33. [u] Apoc. 14.

266 CONSIDERATIO XVI.

Pars enim illorum erit in stagno ardenti igne & sulphure, quod est mors secunda. (x) Propter quod exite de medio eorum, & separamini, dicit Dominus, & immundum ne tetigeritis: & ego recipiam vos. (y) Sufficit enim, præteritum tempus luteis operibus peccatorum, tanquam Ægyptiorum, servivisse. (z) In libertatem vocati estis, Fratres. State: & nolite iterum iugo servitutis contineri. (aa) Non sumus ancillæ filii, sed libere: quâ libertate Christus nos liberavit. (bb)

II. O filii hominum, incircumcisis auribus, graves corde, ut quid cum tanto animi ardore ambitis fugitivos honores, fallacem gloriam, temporalem substantiam, brevissimas voluptates, & perituram vitam? Advertite diligenter, cui militatis, cuius iugo colla submittitis, quove tenditis? (c) Putas, quod peccatores istius mundi non laborant? Verè enim majores labores & sollicitudines habent, quam servi Dei, dicente Propheta: Contritio & infelicitas in viis eorum, &

(x) Apoc. 21. (y) 2. Cor. 6. (z) Aug. 10. 10. hom. 20. (aa) Galat. 5. (bb) Galat. 4. (a) Lant. Justinian. discipl. monast. conversat. 6. 2.

DURA MUNDI SERVITUS. 267

viam pacis non cognoverunt. Ps. 13....
Ergo laborant multum, & conteruntur in sæculo, sed laborem non sentiunt: spiritus enim qui seducit eos, ipse delectat in malo. (b) Manent sub sentibus, & hoc ipsum delicias putant: (Job. 30.) quia & dura quidem ex præsentis vitæ amore tolerant; & tamen ex affectu nimie cupiditatis obligati, laborem ejusdem tolerantie voluptatem putant. (c) Intueamur itaque, Charissimi, quanta in laboribus & doloribus homines dura sustineant, pro rebus, quas vitiosè diligunt; & quanto se his feliciores fieri putant, tantò infelicius concupiscunt. Quanta pro falsis divitiis, quanta pro vanis honoribus, quanta pro ludicris affectionibus, periculosissima & molestissima patientissimè tolerantur? (d) Magna est servitus sæcularium negotiorum, quibus mens vehementer atteritur, quamvis in eis sponte desudet: cujus servitutis conditione carere, est in mundo jam nil concupiscere.... Asperum quippe jugum, & duræ servitutis

M ij

(b) *Auth. op. imp. in Matth. hom. 28.* (c) *Grego. l. 20. mor. c. 16.* (d) *Aug. l. de patientia c. 3.*

pondus est, subesse temporalibus, ambire terrena, retinere labentia, velle stare in non stantibus, appetere quidem transeuntia, sed cum transeuntibus nolle transire. Dum enim contra votum cuncta fugiunt, quæ prius mentem ex desiderio afflixerant, post ex pavore amissionis premunt. (e) *Quare præclare Bernardus: Servire mammonæ, avaritiam colere (quod est idolorum servitus) aut vanitatem sectari, prorsus degeneris animæ indicium esse quis nesciat? (f) Et Chrysostomus: Quid tibi profuerit, quæso, cum nemini hominum servias, teipsum affectibus subicere? siquidem homines sæpenumero parcere didicerunt: illi autem domini nunquam de perditione tuâ satiantur. (g) Quot autem illi Domini? Audi Ambrosium. Sæcularis plures dominos habet. Venit libido, & dicit, Meus es: quia ea quæ sunt corporis, concupiscis. Venit avaritia, & dicit: Argentum & aurum quod habes, servitutis tuæ pretium est: possessio quam tenes, juris tui emptio,*

(e) Greg. l. 30. mor. c. 23. (f) De convers. ad clericos c. 13. (g) Hom. 19. in 1. Cor.

DURA MUNDI SERVITUS. 269

venditio libertatis tuæ est. Venit luxuria, & dicit: Meus es, unius diei convivium pretium tuæ vitæ est. Inter calices te redemi, inter epulas acquisivi. Venit ambitio, & dicit tibi: Planè meus es. Nescis quòd ideò imperare aliis te feci, ut mihi ipse servires? Nescis quòd ideò potestatem in te contuli, ut meæ te subjicerem potestati? Veniunt omnia vitia, & singula dicunt: Meus es. Quem tantè competunt, quàm vile mancipium est!

(*b*) Semper in laqueis, semper in vinculis est: nunquam liber à compedibus, quia semper in criminibus. Quàm misera servitus, servire peccatis! Naturæ ipsius nescit munia, nec somni ipsius novit vices, aut cibi fungitur suavitate, cujus nullum est immune servitium. (*i*) Atque illud enimverò absurdissimum est ac turpissimum in hac servitute, quòd ipsam secularis homo ultro ac lubens induat, imò comparet pretio maximo: dato, ut loquitur S. Petrus Chrysologus de filio prodigo, (*k*) non accepto pretio, miseræ se vendit servituti. Vnde ait Pro-

M iij

(*h*) Ambr. in Ps. 118. serm. 12. n. 6. (*i*) Idem de Nabuthè c. 6. [*k*] Sermon. 1.

270 CONSIDERATIO XVI.

pheta: Gratis venundati estis. (1) Nisi fortè quis malesanus pecuniam diaboli asserimet. Quam autem illam? Audi ex Origene (n) explicante illud ejusdem Propheta: Ecce in iniquitatibus vestris venditi estis, sive, ut ipse & Septuaginta legunt, Ecce peccatis vestris venundati estis. (n) Effecti sumus, inquit ille, servi diaboli, secundum quòd peccatis nostris venundati sumus. Veniens autem Christus redemit nos, cum serviremus illi domino, cui nosmetipsos peccando vendidimus. Quid autem, ut nos mercaretur, diabolus dedit? Ausculta. Homicidium pecunia diaboli est. Ille enim ab initio homicida est. Fecisti homicidium, diaboli pecuniam suscepisti. Adulterium diaboli pecunia est: diaboli enim in eo imago est & superscriptio. Commisisti adulterium, accepisti diaboli numisma. Furtum, falsum testimonium, rapacitas, violentia, hæc omnia diaboli census est, & diaboli thesaurus. Talis enim pecunia de ejus monetâ procedit. Hac igitur pecuniâ emit ille quod emit, & efficit sibi servos omnes, qui

(1) Isa. 52. (m) In Genes. hom. 6. (n) Isa. 50.

DURA MUNDI SERVITUS. 271

de hujuscemodi censu ejus quantumcumque susceperunt. Iudas infamis ille Domini & sui proditor, triginta argenteis se satanae mancipavit, & intravit satanas in eum; (o) imò gratis omnino ut serviret, projectis argenteis, abiens laqueo se suspendit. (p) Eheu! quam multos habet mundus, habet mundi princeps diabolus ejusmodi servos, qui gratis, imò qui perpetuis curis, laboribus, vigiliis, cruciatibus emptam miserabilem illam serviunt servitutem! Profectò si ille & ille tantum laboraret propter Deum, quantum laborat propter mundum: natale ejus tanquam Martyris ageretur; ait Guigo Carthusianus. (q) Petrus verò Blesensis: (r) Pro hac vanissima vanitate, inquit, militant hodie nostri Curiales in labore & ærumna, in vigiliis multis, in periculis magnis, periculis maris, periculis fluminum, periculis pontium, periculis montium, periculis in falsis fratribus, in mortibus frequenter, in confractione & lassitudine corporis, atque in aliis vitæ discrimini- bus, in quibus gloriam martyrii me-

M iiij

(o) Luc. 22. (p) Matth. 27. (q) Medit. c. 4.

(r) Ep. 14.

rerentur, si hæc pro Christi nomine sustinerent: nunc autem sunt martyres sæculi.... per multas siquidem tribulationes intrant iusti in regnum cælorum: hi autem per multas tribulationes promerentur infernum. Et *Augustinus*: Quid miramini, inquit, Fratres, si amatores Dei Martyres tanta pertulerunt, ut acquirerent Deum? Amatores auri videte quanta patiantur? (f) Alibi (i) autem discerniculum ponit inter Christi Martyres & mundi, non in tribulationum, quas patiuntur, sed in causa diversitate. Lege *Theodidactum* illum *Kempensem* in aureo codice de *Imitatione Christi*, (u) & cum eo crubescere ac desistere mortalium aviditatem & alacritatem serviendi fallaci mundo dura imperanti, promittenti inania; tuam contra & aliorum sollicitudinem serviendi Deo summa pollicenti & fideliter reddenti.

III. Quàm infelix est illa conscientia, toto lacrymarum fonte lugenda, quæ se ita malis operibus cruentavit, ut in eâ non Christus requiescere, sed diabolus incipiat dominari! (a). Certâ

[f] De divers. serm. 100. (i) De sanctis ser. 50.
 (u) L. 3. c. 3. & 20.
 (a) *August.* serm. 1. de Tempore.

DURA MUNDI SERVITUS. 273

experiētiā didici (ait sapientissimus ac
 modestissimus Idiota) (b) quòd nihil
 laboriosius est in hoc mundo, quàm
 terrenis æstuarē desiderii. Scimus, quan-
 tū cruciatus fuerit Achab, donec acqui-
 reret vineam Naboth. (c) Quantum dolue-
 rit Aman, quòd honorem, quem appetebat,
 à Mardocho non acciperet : (d) quā
 acerbè senserit illum eundem in sperato ho-
 nore sibi prælatus. (e) Quanta molitus sit
 David, ut adulterium suum tegeret. (f)
 Quantum perturbatus fuerit Antiochus, cū
 spe suā excidit. (g) Quid non pertulerit
 Amnon, adeò ut egrotaret, propter amo-
 rem sororis, donec eā potiri posset. (h)
 Quantum laboravit Absalom, ut regnum pa-
 tris invaderet. (i) Quā confecerit invi-
 dia Cainum, adeò ut facies ejus conciderit.
 (k) Vis plura? Mundum inspicere : perpe-
 tua est tragœdia. Totus hic mundus &
 omnia quæ in mundo sunt, domus est
 servitutis; (l) Imò inferni sunt su-
 burbia, sita in pravis hominum mo-
 ribus, ut mundum non semel appellat
 P. Gualterus Paullus in opusculo sapius e-

M v

(b) *Contempl. de amore diu. c. 33.* (c) 3. Reg. 21.
 (d) *Esth. 3. & 5.* (e) *Ib. 6* [f] 2. Reg. 11. (g)
 1. Machab. 6. (h) 2. Reg. 13. (i) 2. Reg. 15. (k)
 Gen. 4. (l) *Orig. in Exod. hom. 8.*

274 CONSIDERATIO XVI.

ditio, cui titulus, Scalæ & Alæ spiritus
 ascendentis in Deum. Dirumpamus
 igitur vincula eorum, & projiciamus
 jugum ipsorum. (m) Beatus qui non
 attrahit jugum illius, & in vinculis e-
 jus non est ligatus. Jugum enim illius,
 jugum ferreum est, & vinculum illius,
 vinculum æreum est. (n) S. Augustinus
 charissimo nuper suo discipulo Licentio, in-
 ter romanas delicias licentiùs agenti, in-
 dolens, atque à mundi vinculis ad inge-
 nuam Dei servitute[m] reducendo intentus,
 hæc inter alia ad illum scribit: (o) Mi
 Licenti, etiam atque etiam recusantem
 & formidantem compedes sapien-
 tiæ, timeo te rebus mortalibus vali-
 dissimè & perniciosissimè compedi.
 Vincula hujus mundi, asperitatem ha-
 bent veram, jucunditatem falsam;
 certum dolorem, incertam volupta-
 tem; durum laborem, timidam quie-
 tem; rem plenam miseriæ, spem bea-
 titudinis inanem. Hisne tu inseras &
 collum & manus & pedes, cum &
 honoribus hujuscemodi subjugari af-
 fectas, & facta tua non aliter fructuosa
 existimas, & ambis inhærere, quò
 non modò invitatus, sed nec com-

(m) Ps. 2. (n) Eccli. 28. (o) Ep. 39.

DURA MUNDI SERVITUS. 275

pulsus quidem ire debuisti..... Sed videlicet fortissimo & præfidenti collo, jugum mundi jugo Christi est jucundius : qui si laborare nos cogeret, vide quis cogeret, quâ mercede cogeret. Vade in Campaniam, disce Paulinum egregium & sanctum Dei servum, quàm grandem fastum sæculi hujus, tantò generosiore, quantò humiliore cervice incunctanter excusserit, ut eam subderet Christi jugo, sicut subdidit : & nunc illo moderatore itineris sui quietus & modestus exultat.... Quid æstuas ? quid fluctuas ? quid imaginationibus mortiferarum voluptatum aurem accommodas, & avertis à nobis ? Mentiuntur, moriuntur, in mortem trahunt. Mentiuntur, Licenti. Non dicit verum nisi Veritas, quia Christus est Veritas. Veniamus ad eum, ne laboremus.... Excutere de pulvere, conurge, sede Jerusalem : solve vincula colli tui, filia Sion. (p) Ne des alienis honorem tuum, & annos tuos crudeli. (q)

(p) Isa. 52. [q] Prov. 5.